

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **V. B. N.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem v Brně, Příkop 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 1. 2005, č. j. 64 Az 70/2004 – 24,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2004, č. j. OAM-770/VL-11-05-2004, kterým žalovaný zamítl žádost o azyl stěžovatele jako zjevně nedůvodnou dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal stěžovatel včas kasační stížnost.

Stěžovatel má za to, že žalovaný při zjišťování skutkové podstaty porušil ustanovení § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu. Stěžovatel se cítí být zkrácen na svých právech v důsledku porušení ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu ze strany žalovaného správního orgánu.

Krajský soud dle stěžovatele potvrdil rozhodnutí žalovaného i přesto, že jeho postup byl v rozporu s výše citovanými ustanoveními zákona, když řízení formalizoval do takové míry, že jeho obsahem bylo čistě jen, jak je zopakováno v jeho rozsudku, zkoumání, zda-li správní spis obsahuje několik vyjmenovaných listin, na jejichž základě pak rozhodl, aniž by se relevantním způsobem zabýval jejich obsahem.

Stěžovatel namítá, že žalovaný v azylovém řízení vedl dokazování takovým směrem, aby byla vyloučena aplikace ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný a taktéž soud opomenuli zhodnotit tu skutečnost, že bezmála každý přistěhovalec či uprchlík odchází ze své země mimo jiné i z ekonomických důvodů. Příčinou tohoto jevu je fakt, že naprostá většina zemí, v nichž dochází k porušování lidských práv, tedy jejich občané jsou pronásledováni z důvody rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, jsou státy nízké hospodářské úrovně. Žalovaný nepostupoval v souladu s ustanovením § 3 odst. 4 správního řádu, nýbrž prováděl ty důkazy, které jsou důvodem k zamítnutí žádosti.

Stěžovatel je toho názoru, že jsou v jeho případě dány podmínky pro udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Žalovaný ani krajský soud se udělením humanitárního azylu nezabývali. Stěžovatel má za to, že splňuje taktéž podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu a aplikace ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu tak nebyla v jeho věci zákonná.

Stěžovatel napadenému rozhodnutí dále vytýká, že krajský soud nezkoumal skutečnost, že žalovaný posuzoval věc stěžovatele na základě neúplně zjištěného skutkového stavu. Zvláště u státu, jakým je Vietnamská socialistická republika, se nelze spokojit s obecnými tvrzeními, když politický režim v této zemi lze obecně považovat ve vztahu k vietnamským státním příslušníkům za netolerantní a nedemokratický.

Stěžovatel žádá soud o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 15. 3. 2006 popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu se zákonem, odkazuje na správní spis ve věci. Žalovaný se nemůže ztotožnit s názorem stěžovatele, že vedl dokazování takovým směrem, aby byla vyloučena aplikace ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatel byl v průběhu správního řízení opakovaně dotazován na důvody, které ho vedly k odchodu z vlasti a tento neuvedl jiné než ekonomické. Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatelka chráněna před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpení podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpení pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje

cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 26. 2. 2004. V žádosti stěžovatel tvrdil, že svoji vlast opustil z ekonomických důvodů. Do azylového řízení vstoupil za účelem legalizace pobytu v ČR. Dále uvedl, že je vietnamské národnosti, bez náboženského vyznání a nikdy nebyl členem politické strany. V pohovoru konaném dne 8. 3. 2004 upřesnil, že pochází z početné rodiny, která se zabývala pěstováním rýže a arašídů, přičemž peníze z prodaných plodin nestačily k živobytí. Stěžovatel si přivydělával příležitostně, o nalezení stálého zaměstnání se pokusil pouze jednou. Poukázal na vysokou nezaměstnanost ve Vietnamu. V únoru 2004 přicestoval do ČR a vstoupil do azylového řízení. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 13. 3. 2004 rozhodnutí, kterým neudělil žádost stěžovatele o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou dle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel svou zemi opustil z důvodů ekonomických, které nelze podřadit pod právně relevantní důvody pro udělení azylu. Stěžovatel rozhodnutí žalovaného napadl žalobou. Krajský soud v Ostravě rozhodnutí žalovaného přezkoumal a žalobu kasační stížností napadeným rozsudkem zamítl. V odůvodnění rozsudku pak konstatoval, že žalovaný nepochybil, když žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou, když pro tento postup byly splněny zákonné podmínky.

Rozsudek napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností.

Stěžovatel, ačkoliv tak nečiní konkrétním odkazem, uplatňuje, jak je patrné z obsahu kasační stížnosti, kasační důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

K tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Pod kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je možno podřadit stěžovatelovu námitku spočívající v nesprávném právním posouzení důvodů, pro které opustil vlast, tedy námitku nesprávné aplikace ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel se naopak domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 a § 14 citovaného zákona.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) cit. zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12.

Z výše citovaných ustanovení zákona vyplývá, že správní orgán má povinnost zjišťovat podmínky pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu pouze v případě, že žadatel o azyl důvody zde uvedené alespoň tvrdí. V daném případě však stěžovatel ve správním řízení netvrdil, že je v zemi svého původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti či příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů, když sám uvedl, že není politicky angažován. Bezprostředním důvodem žádosti o azyl byly v daném případě problémy ekonomické. Důvody tvrzené stěžovatelem ve správním řízení nejsou z hlediska aplikace azylového zákona právně relevantními. Za této situace žalovaný správní orgán a následně ani Krajský soud v Ostravě povinnost zjišťovat důvody pro udělení azylu dle ust. § 12 zákona o azylu neměli.

K výtce stěžovatele spočívající v kritice postupu, kdy se žalovaný ani soud nezabývali možností stěžovateli udělit humanitární azyl dle ustanovení § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že posouzení udělení humanitárního azylu je věcí správního uvážení a váže se pouze na případy, kdy je rozhodováno dle ustanovení § 12 zákona o azylu, k čemuž však v projednávané věci nedošlo, neboť žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná a žalovaný se důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu nezabýval. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že posuzování žádosti o udělení se sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud totiž v řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat. Žalovaný správně zjistil, že stěžovatel neuváděl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 a zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Nepříslušelo-li o relevantních důvodech

pro udělení humanitárního azylu rozhodovat žalovanému, nemohla být tato skutečnost přezkoumávána ani soudem.

Námítka stěžovatele je ve vztahu k důvodům rozhodnutí právně bezvýznamná.

Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, nelze s ním souhlasit.

Ve správním spise je založena žádost o udělení azylu, vlastnoručně psané důvody žádosti, jakož i protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Informace obsažené v těchto listinách jsou dostatečným podkladem pro vydání rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení relevantních důvodů, která je podmínkou aplikace citovaného ustanovení. Důvody uvedené opakovaně stěžovatelem ve správním řízení žalovaný vyhodnotil tak, že nejde o důvody podřaditelné pod některý z důvodů uvedených v ustanovení § 12 cit. zákona a Nejvyšší správní soud se s tímto závěrem ztotožňuje.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno v azylovém řízení stíhá žadatele o azyl. Ze žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Žalovaný v daném případě postupoval v souladu se zákonem a zabýval se všemi stěžovatelem uvedenými tvrzeními a tyto řádně zhodnotil. Pokud stěžovatel uváděl jen důvody ekonomické, příslušelo žalovanému přezkoumávat pouze tyto. Nelze se proto ztotožnit s názorem stěžovatele, dle kterého žalovaný vedl dokazování tak, aby žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. V daném případě z průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, co bylo důvodem podání žádosti o azyl, jaké skutečnosti vedly stěžovatele k odchodu z vlasti. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný žádost stěžovatele o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost.

Nejvyšší správní soud nezjistil naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud je nucen konstatovat, že stěžovatelem tvrzená neutěšená situace se stavem dodržování lidských práv ve Vietnamu, jehož politický režim je dle stěžovatele netolerantní a nedemokratický, sama o sobě nezakládá důvod pro udělení azylu dle ustanovení § 12 ani § 14 zákona o azylu. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení humanitárního azylu se jeví konkrétní situace stěžovatele.

Námitka stěžovatele kritizující postup soudu, který dle stěžovatele řízení před soudem formalizoval do takové míry, že jeho obsahem bylo čistě jen, jak je zopakováno v jeho rozsudku, zkoumání, zda-li správní spis obsahuje několik vyjmenovaných listin, na jejichž základě pak rozhodl, aniž by se relevantním způsobem zabýval jejich obsahem, nemá oporu ve spisovém materiálu. Z odůvodnění napadeného rozsudku je naopak zřejmé, že krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s žalobními námitkami, přičemž předmětem jeho přezkumu nebyly stěžovatelem tvrzené „vyjmenované listiny“, neboť odůvodnění rozsudku vycházelo především z hodnocení stěžovatelem uvedených tvrzení v průběhu správního řízení.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 24. dubna 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu